

SLEEVE GUN

DESCRIPTION

Duplicate Photograph with impression
of actual stamps used on the Card.



Odhalené tajemství vzniku AGENTA 007

Z archivů britských
tajných služeb

LOCAL HQ 756

CIPHER TELEGRAM RECEIVED FROM

DESP 1035 12.1.4

RECD 15.1.4



GRADA

INCENDIARY BRIEFCAS

Odhalené tajemství vzniku
AGENTA 007

Z archivů britských
tajných služeb

BRIAN LETT

GRADA PUBLISHING

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Brian Lett

Odhalené tajemství vzniku agenta 007

Z archivů britských tajných služeb

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 5368. publikaci

Odpovědná redaktorka Danuše Martinová
Přeložil Vladimír Pilát

Sazba Q point
Počet stran 288
První vydání, Praha 2014
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

Copyright © Brian Lett, 2012
Czech language edition © Grada Publishing, a.s., 2014

Kniha byla přeložena z originálu **Ian Fleming and SOE's Operation Postmaster. The Untold Top Secret Story**
vydaného nakladatelstvím Pen & Sword Books Limited, Barnsley, South Yorkshire, UK.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků.

978-80-247-4755-2 (tištěná verze)
978-80-247-8875-3 (elektronická verze ve formátu PDF)
978-80-247-8876-0 (elektronická verze ve formátu ePub)

Poznámka autora

Toto je skutečný příběh tajné služby M a jeho agentů, kteří měli „povolení zabíjet“. Každá z událostí, vyličených v této knize, je pravdivá. Veškeré citace jsou převzaty z dobových hlášení, zpracovaných přímými účastníky.

Pro M a jeho agenty je v knize pravidelně užíváno krycích označení, převzatých z dobových písemných pramenů. Pro snadnou identifikaci uvádím jejich skutečná jména:

W.01	kapitán Gustavus March-Phillipps
W.02	nadporučík Geoffrey Appleyard
W.03	nadporučík Graham Hayes
M	brigádní generál Colin McVean Gubbins
Caesar	podplukovník Julius Hanau
W	podplukovník Louis Franck
W4	major Victor Laversuch
W10	nadporučík C. A. Leonard Guise
W25	kapitán Richard Lippett
W30	kapitán Desmond E. Longe
W39	major L. H. Dismore
W51	B. Godden
W53	Peter Ivan Lake

Julianovi, Robinovi, Stephanii a Tobymu

Obsah

Poznámka autora	5
Seznam fotografií	9
10. ledna 1942	11
Začátek	14
Příprava na odvetu: červen – prosinec 1940	19
M a Ian Fleming	28
Státi se tajnými agenty	36
Operace „Savannah“	40
Zrození „Maid Honor Force“	47
Muž, který měl stvořit Jamese Bonda	58
Problém v západní Africe	62
Plavba do západní Afriky	74
Přípravy a zklamání	90
Mezihra ve Freetownu	98
Získání souhlasu s provedením operace „Postmaster“	112
Vydírání na ostrově Fernando Póo.	116
Plán útoku	124
Poslední dílky skládačky	139

Krycí legenda.	144
Závěrečné přípravy v Santa Isabel	150
„Maid Honor Force“ útočí.	159
„Nuneaton“ odvléká „Likombu“	173
„Vulcan“ odvléká „Duchessu d’Aosta“	177
Únik	184
Mezinárodní krytí.	206
Richard Lippett	215
Rozptýlení, uznání, odměna	233
 Příloha 1: Úplný seznam osob, zapojených do operace „Postmaster“	 245
Příloha 2: Citace	248
Příloha 3: Poznámka autora	253
Příloha 4: Příběhy Jamese Bonda	260
Příloha 5: Pramenný materiál	261
Rejstřík	264

Seznam fotografií

Gus March-Phillipps a Geoffrey Appleyard na palubě *Maid Honor*
Major Gus March-Phillipps, DSO, MBE
Major Geoffrey Appleyard, MC and Bar
Kapitán Graham Hayes, MC
Major Anders Lassen, VC, MC and two Bars
Maître André Desgranges, CGM
Major Victor Laversuch, OBE
Kapitán Peter Lake, MC, Legion d'Honneur, Croix de Guerre
Podplukovník Leonard Henry „Dissi“ Dismore, OBE, TD
Snímek lodi *Maid Honor* s vloženými portréty Appleyarda, Desgranga a March-Phillippse
Duchessa d'Aosta a Likomba na kotvišti v přístavu Santa Isabel
Přístav Santa Isabel, listopad 1941. Snímek pořídil vicekonzul Michie z paluby letounu guvernérova pilota Alacona.
Plánek, nakreslený podle předchozího snímku pro potřeby operační porady agentů SOE, zachycuje důležité přístavní objekty a zařízení.
Duchessa d'Aosta v kotvišti před Katedrálním náměstím. Snímek pořídil vicekonzul Michie z paluby letounu guvernérova pilota Alacona.
Plánek významných objektů včetně kaplanova domu, odkud měl být vydán veledůležitý signál „vpřed“. Skica je nakreslena podle podobného snímku, bohužel však špatné kvality, pro potřeby porady před uskutečněním operace *Postmaster*.
Fotografie parníku *Duchessa d'Aosta*, pořízená ze skrytého pozemního stanoviště
Námořní mapa přístavu Santa Isabel s vyznačenými hloubkami a pozicemi lodí *Duchessa d'Aosta* a *Likomba* („tugs“ – remorkéry)
Mapa západní Afriky z doby II. světové války
Hlavní stan SOE v Londýně, Baker Street 64. Snímek zachycuje současný stav.
Pamětní deska SOE na domě v Baker Street 64
Vojenský průkaz generálmajora Sira Colina McVean Gubbinse, M
Podplukovník Julius Hanau, OBE, „Caesar“

Generál Sir George Giffard, KCB, DSO, jenž představoval hlavní problém SOE v západní Africe.

Generál William J. Donovan, DSC, DSM, šéf OSS, ze kterého se později vyvinula CIA.

Telegram M agentovi W.01 (March-Phillipps), zaslaný prostřednictvím W4 (Laversuch) 10. ledna 1942

Odpověď agenta W.01, odeslaná M prostřednictvím W4 dne 12. ledna 1942, po vyplutí jednotek k provedení operace *Postmaster Maid Honor* pod plachtami na snímku, pocházejícím z předválečného období

Vauxhall Velox 30/98 Tourer, jeden z nejrychlejších vozů své doby.

Exemplář, který vlastnil March-Phillipps označil Appleyard slovem „fantastický“.

„Pistole do rukávu“ – vražedná zbraň, kterou používali agenti M, propagovaná na jedné ze stran jejich tajného katalogu.

Výbušné diplomatky a cigarety, jež jsou zde zobrazeny, představovaly pouhé dvě z širokého spektra položek, nabízených agentům M v tajném katalogu. Kromě nich tu bylo možno nalézt výbušná zařízení na ničení pneumatik, svědivý prášek, potápěčské obleky, samopaly Sten s tlumičem či tlačné dýky.

M s autorovým otcem majorem Gordonem Lettem, DSO jako zástupci SOE na vzpomínkovém aktu v koncentračním táboře Dachau v roce 1964

10. ledna 1942

Ráno 10. ledna 1942 poslal M ze své úřadovny v Baker Street 64, „velké, šedivé budovy poblíž Regent's Parku“, jak ji později ve svých „bondovkách“ zvětčil Ian Fleming, telegram agentovi W.01. Dobře věděl, že telegram může být posledním kontaktem, který kdy s agentem W.01 navázal. Jeho text byl následující:

„Dobrý lov. Věřím, že uděláte všechno pro to, abyste zajistil dosažení úspěchu a vyhnul se nežádoucím reakcím. Přeji mnoho štěstí Vám, všem MH i ostatním. M.“

V časných ranních hodinách následujícího dne opustili W.01 a jeho *Maid Honor Force* (v telegramu MH) v pořádku nigerijský Lagos a zahájili nejsmělejší operaci, jakou za II. světové války uskutečnila britská tajná služba SOE (*Special Operations Executive* – Provádění speciálních operací), k jejímuž velení M náležel. Operace byla sice koncipována jako totálně „popiratelná“, ale pokud by se věci vyvíjely špatně nebo dokonce některý z příslušníků *Maid Honor Force* padl do zajetí, vyvolalo by to na mezinárodním poli s velkou pravděpodobností velice škodlivé reakce. Neúspěch a odhalení mohly dokonce dohnat Španělsko a další neutrální země ke vstupu do války na straně mocností Osy – Německa a Itálie. Skupina, kterou M pověřil splněním úkolu, si pochopitelně s pomocí korvetního kapitána Iana Fleminga a zpravodajské služby britské Admirality pro každý případ – úspěchu i neúspěchu – připravila krycí legendu, ale když cokoli jako pravda jednou vyjde najevo, nadělají s tím krycí legendy jen velice málo.

Byly to právě obrovská míra rizika a vysoký stupeň obtížnosti, jež způsobily, že plánování operace s krycím označením *Postmaster* trvalo tak dlouho. M studoval zamýšlené cíle přepadu – dvě nepřátelské lodě kotvící v neutrálním přístavu Santa Isabel v západní Africe – více než rok. Jednotka, nazývaná *Maid Honor Force*, byla zformována koncem jara 1941, kdy již M uvažoval o možnosti nájezdu na Santa Isabel. Jak M, tak i Louis Franck,

šéf expozitury v Lagosu v západní Africe (známý jako W), a korvetní kapitán Ian Fleming však ještě museli vynaložit spoustu úsilí, aby přiměli odpovědné činitele Admirality a ministerstva zahraničních věcí k vydání souhlasu s provedením operace. Definitivního souhlasu se jim podařilo dosáhnout až v samém závěru prosince 1941. V důsledku tohoto vývoje měl M nakonec tak málo času, že dokonce ani nyní, ve chvíli, kdy odesílal již zmíněný telegram agentu W.01 a příslušníkům *Maid Honor Force*, neměl k dispozici veškeré potřebné informace o těch, kdo tvořili sestavu jednotky pověřené provedením operace *Postmaster*.

M choval naprostou důvěru v pečlivě vybrané komando tajných agentů, jež tvořilo jádro *Maid Honor Force*. Bylo jich jedenáct. Jejich velitel, kapitán Gus March-Phillipps (nyní známý jako W.01) byl agentem, jehož si M pro svou tajnou službu osobně vybral o rok dříve. Jeho zástupce, W.02, nadporučík Geoffrey Appleyard, se do jednotky dostal stejným způsobem. Ostatních devět agentů, tvořících sestavu komanda, si pro operaci *Postmaster* vybrali přímo jejich nadřízení důstojníci.

Na operaci se podíleli i další tajní agenti SOE, ale pouze muži s kódovým označením začínajícím číslicí „0“ byli speciálně vycvičeni k likvidaci protivníka, především k takzvanému tichému zabíjení. Byli to agenti, jimž Ian Fleming později ve svých „bondovkách“ přisoudil předčísli „00“ doplněné proslaveným rčením „s povolením zabít“.

Když M odeslal svůj telegram, nezbývalo mu nic jiného než čekat. Major Victor Laversuch, agent W.4, který stál v době nepřítomnosti W v čele expozitury SOE v Lagosu, předal poselství March-Phillippsovi, ale jakmile *Maid Honor* v časných ranních hodinách 11. ledna zvedla kotvy, ztratil s ní až do ukončení operace *Postmaster* o pět dnů později veškerý kontakt. Základním požadavkem totiž bylo striktní zachovávání rádiového klidu.

V textu telegramu se odrážela nejistota, kterou byl M zachvácen při pomýšlení na výsledek operace. Řídil sice mnoho agentů v mnoha oblastech světa, ale operace *Postmaster* se pro tajnou službu SOE mohla velice snadno stát neúnosně hazardní. Bez ohledu na skutečnost, že SOE byla duchovním dítětem samotného premiéra Winstona Churchilla, zrozeným v temném létě roku 1940, v očích velení všech tří složek britských ozbrojených sil zůstávala velice nepopulární organizací, kterýžto stav měla nyní možnost změnit. Pokud by operace *Postmaster* skončila úspěchem, byl by to bravurní kousek SOE a její budoucí existence jako samostatné tajné služby by byla zajištěna. Jestliže by však všechno skončilo draze zaplaceným a nepříjemným krachem, jevila by se budoucnost SOE ve značně pochmurných barvách. Přestože M nebyl technicky vzato v lednu 1942 nejvyšším velitelem SOE

(povýšen byl teprve v následujícím roce), zastával funkci ředitele operačního a výcvikového odboru, a pokud by se věci vyvinuly špatným směrem, položil by hlavu na špalek.

Na výsledek čekali s úzkostí a obavami i mnozí další, kteří se na plánování operace *Postmaster* podíleli, ale do její realizace přímo zapojeni nebyli. Major Laversuch, agent W.4, který se v západní Africe zabýval posledními přípravami, neměl za úkol vyplout s *Maid Honor* Force, nýbrž zůstat v Lagosu a organizovat věci na místě. V Lagosu čekali rovněž admirál Willis, velitel námořních sil v oblasti jižního Atlantiku, a generál Giffard, velitel pozemních vojsk v západní Africe, kteří patřili k odpůrcům operace *Postmaster*, a guvernér Nigérie Sir Bernard Bourdillon, radící se k jejím zastáncům.

Další čekali v Londýně. Julius Hanau s krycím jménem Caesar zastával ve vztahu k operaci *Postmaster* funkci zástupce M. Čekal přímo v Baker Street. O věci byli informováni rovněž premiér Churchill a členové jeho válečného kabinetu. Zejména ministr zahraničních věcí Anthony Eden byl zvědav, jaký dopad bude mít operace na jeho vlastní budoucnost a jaké lži bude muset v patřičný okamžik napovídat španělskému ambasadorovi. Korvetní kapitán Ian Fleming v budově Admirality přemýšlel o tom, kterou z krycích legend bude nutno použít.

Někde mezi Londýnem a New Yorkem se pohyboval W, který byl jako šéf expozitury SOE v západní Africe hlavním architektem plánu operace *Postmaster*. Přicestoval do Londýna, aby pomohl opatřit potřebný souhlas k jejímu zahájení, a nyní trávil dovolenou u své rodiny na Long Islandu v New Yorku. Později byl formálně přidělen do Spojených států s úkolem pomáhat a fungovat jako poradce při budování základů amerického protějšku SOE, Úřadu strategických studií (*Office for Strategic Studies*). Z Úřadu, známého pod zkratkou OSS, se po válce, v době, kdy Ian Fleming psal o jeho spolupráci s Jamesem Bondem, vyvinula CIA. Vztahy mezi SOE a OSS byly v tomto raném období mimořádně dobré – stejně jako vztahy mezi CIA a Flemingovou tajnou službou na stránkách bondovek. To, co se začalo odvíjet onoho rána 10. ledna 1942, však byla skutečnost, nikoli fikce.

Všechno nyní záviselo na práci Guse March-Phillippse a jeho mužů a na podpoře, které se jim po provedení operace mělo dostat ze strany Královského námořnictva. Po odeslání telegramu svěřil M provedení operace zcela bezvýhradně do jejich rukou.

KAPITOLA 2

Začátek

Všechno začalo na počátku léta roku 1940. Válka se pro Velkou Británii a její spojence vyvíjela mimořádně nepříznivě. Mohutná německá válečná mašinérie napínala síly a nezadržitelně se valila napříč Evropou. Svazky Britského expedičního sboru (*British Expeditionary Force, BEF*), čelící strategii „bleskové války“, ustupovaly pod těžkými údery nepřátelských vojsk k přístavu Dunkerque a okolním plážím. Koncem května se v tomto prostoru soustředily statisíce spojeneckých vojáků, rozmístěných na plážích, v písečných dunách i všude jinde, kde mohly nalézt úkryt. Jejich jedinou nadějí se stala evakuace po moři do Anglie. Mezi nimi byl také nadporučík sboru služeb Královského pozemního vojska (*Royal Army Service Corps, RASC*) Geoffrey Appleyard.

Appleyard byl statný, plavovlasý, triadvacetiletý mladý muž, Yorkshiřan, narozený v Leedsu. Jeho rodiče obývali Manor House v Linton-on-Wharfe poblíž Wetherby, kde také Appleyard strávil většinu svého života. Dařilo se jim dobře a Appleyardův otec rozjel podnik, z něhož se nakonec vyvinul největší obchod s automobily v Leedsu. Geoffrey navštěvoval kvakerskou školu v Boothamu v Yorku a později absolvoval s vyznamenáním studium techniky na Caius College v Cambridgi. Ve volném čase byl zapáleným ornitologem, na boothamské škole získal stipendium v oboru přírodních věd a historie a své zálibě se věnoval i později v Cambridgi, kde občas v hustém dešti slézal kluzké střechy domů a pátral po hnízdech vzácného černého rehka zahradního. Nevadilo mu ani houpat se na konci lana, zavěšeného na bemptonských útesech, kde vybíral z hnízd rací vejce. (Nebyla patrně žádná náhoda, že si Ian Fleming pro svého vynikajícího tajného agenta, Jamese Bonda, vypůjčil jméno skutečně existujícího ornitologa.)

Appleyardův švarný vzhled, svalnatá atletická postava a hluboko posazené modré oči mu zajišťovaly trvalou přízeň žen. Kromě toho byl skvělým veslařem a uznávaným lyžařem, reprezentujícím Cambridge s pozoruhodnými výsledky na mezinárodním poli. V letech 1938 a 1939 vedl anglický lyžařský tým v utkáních s Norskem. Vynikal rovněž v ledním hokeji a vodním

lyžování. Nyní, kdy se krčil ve své písečné díře obklopen zkázou a chaosem, mu to však k ničemu nebylo. Němce nezajímalo, kým nebo čím je, ti měli jen jedinou starost – zabít ho.

Všude kolem něj zuřilo peklo, které se rozpoutalo po totální porážce vojsk Britského expedičního sboru. Letouny Luftwaffe znovu a znovu ostřelovaly a bombardovaly pláže, přeplněné lidmi. Prchající vojáci nemohli na svou obranu učinit prakticky nic, nebo jen velice málo – pokusit se zahrabat ještě hlouběji do písku.

Vojska Britského expedičního sboru a jeho spojenců byla během několika málo týdnů zuřivých bojů rozdracena nacistickou přesilou. Hitler budoval své ozbrojené síly soustavně, plánovitě a po celou řadu let. Nyní byly mimořádně dobře vycvičeny a kvalitně vyzbrojeny. V řadách Britského expedičního sboru naproti tomu sloužilo mnoho nedostatečně vycvičených vojáků, opatřených zastaralou výzbrojí a výstrojí. Beznadějně vymanévrovány a poraženy, stahovaly se svazky Britského expedičního sboru k přístavu Dunkerque a doufaly v evakuaci po moři. Tisíce britských vojáků čekaly po celé dny na okolních plážích i v přístavu, kde se stávaly cílem téměř nepřetržitých útoků nepřátelského letectva. Mnozí z nich byli raněni, většina demoralizována. Hledali úkryt, kde se dalo, a zahrabávali se do písku jako zvířata, zahnaná do úzkých.

Geoffrey Appleyard sloužil v řadách Britského expedičního sboru ve Francii několik měsíců. Jeho kamarádi ve zbrani o něm říkali, že se v jeho osobě snoubí organizační talent s bojovým mistrovstvím a mimořádnou schopností dodat ostatním v nebezpečné situaci sebedůvěru. Appleyardův postoj k válce, jak ho vyjádřil v rozhovoru s jedním z přátel, byl velice prostý: „Konat pouze svou povinnost nestačí – my musíme udělat víc než to – musíme udělat všechno, co je v našich silách, až na samou hranici možností.“ Zatím se ale stejně jako ostatní krčil ve svém písečném úkrytu a modlil se, aby přežil do evakuace a neskončil svůj život zbůhdarma na této prokleté pláži. Když Ian Fleming o více než deset let později stvářel svého literárního hrdinu Jamese Bonda, využil přitom některých Appleyardových charakterových vlastností. Ať tak či onak, cesty Fleminga a Appleyarda se v květnu roku 1940 zkřížily a Appleyard se jen stěží mohl cítit méně heroicky než právě ve chvílích, kdy se třásl strachy u Dunkerque.

Bombardování a ostřelování pokračovalo takřka bez přestávky. Appleyard, tisknoucí obličej hluboko do svého záhrabu, najednou pocítil mohutný úder do zad a rozplácl se na dně jako žába. Ústa měl plná písku, domníval se, že to dostal a nadešel jeho konec. Očekával prudkou bolest, která po takovém zranění musí jistě následovat, a připravoval se na ochromení, jež postupně ovládne celé jeho tělo. Náhle mu však v uších zazněl

neznámý hlas: „Cccítím se jako zzzatracenej zbabělec, a co Vy?“ Byl to Gus March-Phillipps. Když se Appleyard vzpamatoval, zjistil, že ho do zad neudeřila střela ani střepina granátu, ale jiný britský důstojník, který se vrhl do jeho díry ve snaze uniknout nepřátelské palbě – nadporučík Gustavus Henry March-Phillipps. Jeho komentář přesně vystihoval Appleyardovy pocity. Po sebedůvěře a optimismu, s nímž jednotky Britského expedičního sboru na podzim minulého roku opouštěly Británii, a po nejistém období takzvané podivné války, trvající až do jara, udeřil německý *Blitzkrieg*, jenž Britům v nepříjemně krátkém čase přivodil totální porážku a ponížení. Appleyard a March-Phillipps byli hrdí muži, kteří z duše nenáviděli situaci, v níž se právě ocitli. Zdravý rozum jim jistě napovídal, že je lepší zůstat naživu a sbírat síly k dalšímu boji a že jejich vlast nutně potřebuje, aby přežili. Jak se tu však celé hodiny krčili v díře, bez možnosti odpovědět na ránu ranou, s pouhou nadějí na záchranu, cítili se přesto oba velice „nebritsky“. Věděli také, že mnozí jejich kamarádi stále ještě vedou zoufalý boj na zdrženou s úkolem umožnit evakuaci ostatních.

Dvaatřicetiletý Gustavus March-Phillipps byl o devět let starší než Appleyard, což představovalo značný věkový rozdíl. Byl romantikem a v mnoha ohledech vojákem starého tradičního střihu. Vzhlížel k dávným hrdinům, jakými byli Drake, Raleigh a Robert I. Bruce, a soudil, že britská armáda by u nich měla hledat inspiraci a bojového ducha k obraně proti německému náporu. Jako praktikující římský katolík pevně věřil v Boha (stejně jako Geoffrey Appleyard), těsně následovaného Králem a Vlastí. Ve dvaceti byl přijat do Královského dělostřelectva, v jehož řadách sloužil několik let v Indii a dosáhl hodnosti poručíka. Zúčastnil se bojů na severozápadní hranici, ale v lednu 1932 ke své nelibosti shledal, že zůstal s 23. polní dělostřeleckou baterií trčet v posádkovém městě Meerutu, zahlcen nekonečným koloběhem ceremoniálních a sociálních služeb.

March-Phillipps neměl pochopení pro okázalost, ceremoniály a byrokracii. Zklamán vojenským životem, odešel v říjnu 1932 z armády a vrátil se do městečka Blandford Forum v Dorsetshiru, kde jeho rodina vlastnila Eastway House – dům z 18. století. Bylo mu tehdy čtyřiaadvacet a následujících několik let vedl život venkovského gentlemana. Napsal a publikoval tři novely – *Sporting Print*, *Storm in a Teacup* a *Ace High*, v nichž vyjádřil pronikavé porozumění povaze člověka. Všechny byly kritikou příznivě přijaty.

March-Phillipps byl štíhlý, trochu kostnatý muž střední postavy s tmavými, na čele mírně ustupujícími vlasy a pichlavýma očima. Byl posedlý udržováním fyzické kondice a každý gram jeho tělesné hmotnosti tvořily pevné svaly a šlachy. Spíše než buldoka připomínal chrta. Dámy ho považovaly za pohledného muže. V dětství jej však kopl do obličeje kůň, na což si

March-Phillipps odnesl trvalou památku – lehkou deformaci a jizvu na horním rtu, kterou zakrýval pečlivě pěstěným knírem. Byl vynikajícím jezdcem a jeden čas působil v předsednictvu Dorsetshirského honebního spolčenství. Miloval anglický venkov i přírodu a stejně jako Appleyard se věnoval ornitologii. Při řeči lehce zadrhával, ale nikdy nepřipustil, aby mu tato vada zabránila v čemkoli, co chtěl říci nebo udělat. Jeho přátelé dokonce tvrdili, že ji uměl využít jako ofenzivní zbraň. Měl vznětlivou povahu, jejíž projevy však trvaly jen krátkou dobu, a v boji dokázal vždy zachovat klid a sebekontrolu. Byl nápaditý při vymýšlení velkých akcí a schopný i odvážný při jejich realizaci. Přirozený vůdce mužů, jehož smysl pro spravedlivé jednání s podřízenými mu zajišťoval jejich bezvýhradnou loajalitu. Mnohé z výše uvedených vlastností si od March-Phillippse „vypůjčil“ Ian Fleming, který mu je nepochybně záviděl, a obdařil jimi osobnost agenta Jamese Bonda.

V charakteru Guse March-Phillippse nalezneme ještě jiný aspekt, jenž ho sblížoval s Flemingem – vášeň pro rychlá auta. V roce 1940 vlastnil a řídil Vauxhall Velox 30/98 Tourer, jeden z nejlepších sportovních vozů své doby. Byl to mohutný stroj s motorem o obsahu 4224 ccm, schopný vyvinout značnou rychlost. První z automobilů Velox 30/98 byl vyroben v roce 1913, poslední kus v roce 1927. V roce 1940 musel být tedy March-Phillippsův Velox 30/98 nejméně třináct let starý, tedy již něco jako veterán. Jeho přirozeným rivalem na britských silnicích byl 4,5litrový Bentley, který měl o něco málo výkonnější motor a vedl si dobře v proslulém závodě v Le Mans. Odborníci ovšem tvrdili, že Velox 30/98 je ve skutečnosti rychlejší. Je nanejvýš pravděpodobné, že někdy během jejich známosti vzal Gus March-Phillipps Iana Fleminga svým Veloxem na projíždku – za předpokladu, že na ni dokázali sehnat ve válkou sužované Británii dostatek benzínu.

Když Ian Fleming na počátku padesátých let stvořil postavu Jamese Bonda (*Casino Royale*, 1953), obdařil ho sportovním veteránem, podobným, jaký měl Gus March-Phillipps. Nejednalo se však o Velox 30/98, kterých bylo již tehdy velmi málo, nýbrž o jeden z posledních 4,5litrových vozů Bentley, který si Bond opatřil ještě před válkou, v roce 1933, jako „téměř nový“ (poslední vůz tohoto typu byl vyroben v roce 1931). Svůj Bentley řídil v prvních „bondovkách“. Teprve v šedesátých letech, kdy se podle literárních předloh začaly točit první filmy, byl Bondův oblíbený vůz „modernizován“ a tajný agent začal používat svůj skvělý Aston Martin.

Vypuknutí války vytrhlo March-Phillippse z poklidného venkovského života, přivedlo jej zpátky do armády a v jejích řadách v roce 1939 do Francie. V průběhu ústupu Britského expedičního sboru z Francie a za bojů o Dunkerque sloužil jako štábní důstojník na velitelství generála Brooka. Vyznamenal se a za projevenou statečnost byl později dekorován Řádem

britského impéria. Stejně jako Appleyard však skončil francouzské tažení jako uprchlík, skrývající se v díře, vyhrabané v písku evakuační pláže.

Během dlouhých hodin, jež následovaly po March-Phillippově náhlém přistání na Appleyardových zádech, spolu oba muži živě rozmlouvali. Shledali, že se přes značný věkový rozdíl v některých otázkách až pozoruhodně shodují. V mnohých jiných se ovšem názorově velmi lišili. Jestliže se však v celé té mizérii přihodilo něco pozitivního, pak to byla skutečnost, že mezi oběma muži vzniklo během ukrývání před přívalem střel, granátů a bomb pevné pouto. Toto bojové kamarádství se stalo klíčovým faktorem v jejich kariéře tajných agentů a M je nakonec začal považovat za nerozlučnou jednotku, vynikající dvoučlenný tým.

Během čekání na evakuaci dospěli oba muži k pevnému rozhodnutí, že pokud se jim poštěstí vrátit se v pořádku zpátky do Anglie, nedopustí už nikdy, aby jejich vlast utrpěla takovou potupu a porážku – aby tomu zabránili, obětují i své životy. Oba toužebně vyhlíželi příležitost zasadit nepříteli jakýmkoli možným způsobem odvetný úder. Pod vedením M bylo toto jejich přání ve vhodném okamžiku bohatě naplněno.

Náhodné setkání March-Phillippe s Appleyardem u Dunkerque se nepochybně stalo šťastným okamžikem pro Anglii, kterou oba tolik milovali. Oba jistě věřili, že to byla ruka Boží, jež nasměrovala March-Phillippe do písčité prohlubně, ve které se již ukrýval Geoffrey Appleyard, a svedla je dohromady. Tam, na pláži u Dunkerque, však ještě ani jeden z nich nemohl tušit, že jednou budou bojovat proti nepříteli bok po boku, půl zeměkoule odtud, v rámci operace s krycím označením *Postmaster*.

March-Phillipps i Appleyard byli nakonec mezi statisíci vojáků, které se podařilo od Dunkerque evakuovat a zachránit před zajetím. Torpédoborec, který Appleyarda dopravil zpátky do Anglie, se k Dunkerque znovu vrátil a následujícího dne byl Němci potopen.

V Dunkerque i na okolních plážích čekalo na evakuaci do Anglie i několik dalších mužů, kteří se později stali příslušníky *Maid Honor Force*. Také oni byli naplnění žhavou touhou zasadit nepříteli odvetný úder.

Příprava na odvetu: červen – prosinec 1940

Po návratu do Anglie euforie ze záchrany britských vojsk u Dunkerque brzy vyprchala a nastalo vystřízlivění. Vyhlídka do budoucna byla pro March-Phillippe, Appleyarda a jejich krajany velice chmurná. Léto roku 1940 bylo pro Velkou Británii a její impérium dobou temna. Britský expediční sbor byl nacisty potupně vyhnán z evropského kontinentu. Ti, kdož bojovali v jeho řadách, dobře věděli, jak strašlivou válečnou mašinerií hitlerovské Německo disponuje. Operace *Dynamo*, jak byl „zázrak v podobě malých plavidel“ oficiálně pojmenován, umožnila evakuaci více než 300 000 vojáků z Dunkerque do Anglie. Na kontinentu však muselo být zanecháno obrovské množství výzbroje a zůstalo tam i mnoho mužů – buď jako padlí, nebo jako zajatci. Přestože tehdejší komentáře hovořily o zázraku, představoval Dunkerque ve skutečnosti porážku obrovských rozměrů. Britské jednotky byly mnohem lepšími německými vojsky vyhnány z pevninské Evropy a stáhly se do své ostrovní vlasti, aby se zotavily z právě utrpěných ran. Dne 4. června evakuace expedičního sboru od Dunkerque skončila. Lidé i vláda Velké Británie a jejího impéria a celý zbytek světa očekávali Hitlerův nevyhnutelný útok na jejich zemi.

Dne 10. června vstoupila do války po boku nacistického Německa Mussoliniho Itálie. Jejich blok vešel ve známost pod označením „mocnosti Osy“.

Situace se dále zhoršila po kapitulaci Francie. Dne 10. července se Francie rozhodla, že další rezistence vůči německé vojenské moci nemá do budoucna žádné vyhlídky na úspěch, a její Národní shromáždění předalo veškerou moc hrdinovi z I. světové války maršálu Philippu Pétainovi, který se stal premiérem a hlavou francouzského státu. Což vešlo ve známost, když byla vytvořena francouzská vichistická vláda. Severní část Francie se již nacházela v německých rukou, ale Pétain a jeho kabinet žádali o mír pro zbytek země za cenu kolaborace s nacistickým Německem. Němci souhlasili. Administrativním centrem francouzské vlády se stalo městečko Vichy

a jejím členům bylo povoleno vystupovat jako představitelé takzvaného „svobodného státu“ – za předpokladu, že budou dělat to, co jim nařídí Němci. Severní Francie zůstala pod německou okupací. Naštěstí se našlo mnoho Francouzů, kteří s Pétainovým jednáním nesouhlasili. Někteří odpůrci vichistického režimu se rozhodli uprchnout do Velké Británie a pokračovat v boji proti Hitlerovi. Vešli do povědomí pod označením „Svobodní Francouzi“ a do jejich čela se v příhodném okamžiku postavil Charles de Gaulle.

Dopad kapitulace Francie nezůstal omezen pouze na Velkou Británii a Evropu. Její následky se velice reálně projevíly také v oblasti západní Afriky. Kolonie Francouzská západní Afrika a Francouzská rovníková Afrika zahrnovaly obrovská území, obklopující britské državy Sierra Leone, Zlatonosné pobřeží, Gambii, Nigérii a Britský Kamerun. Jakmile se moci chopil maršál Pétain a jeho administrativa, spadaly tyto důležité francouzské kolonie formálně pod správu proněmecké vichistické vlády a britské državy byly náhle ze všech stran obklopeny potenciálně nepřátelským územím.

Podobně jako v Evropě se však také v Africe našlo mnoho francouzských občanů, kteří s Pétainovou vládou nesouhlasili. Některé z kolonií včetně důležité Francouzské rovníkové Afriky a Francouzského Kamerunu se s britskou podporou staly územími Svobodné Francie. Britům se tak podařilo eliminovat hrozbu alespoň z těchto směrů. Nigérie, Sierra Leone, Gambie a Zlatonosné pobřeží však přesto zůstávaly nesmírně zranitelnými. Gambie se svou metropolí Bathurstem byla zcela obklopena vichistickým Francouzským Senegalem a Súdánem a v senegalském Dakaru sídlil guvernér Francouzské západní Afriky, fanaticky antibritský generál du Bresson. Sierra Leone se svým klíčovým přírodním přístavem Freetownem byla téměř zcela obklopena vichistickou Francouzskou Guineou, zbytek tvořila hranice s neutrální Libérií. Zlatonosné pobřeží (nynější Ghana a Togo) bylo úplně odříznuto nepřátelskými vichistickými územími Pobřeží slonoviny, Horní Volty a Dahomé. Britská Nigérie s hlavním městem a významným administrativním střediskem Lagosem sousedila na severu s francouzským Nigerem a Čadem, na jihu pak s Kamerunem pod správou Britů a Svobodných Francouzů.

Aktivita německých ponorek u pobřeží západní Afriky se počátkem roku 1941 vystupňovala natolik, že konvoje z Velké Británie musely být přesměrovány. Než by se vydaly podél západoafrického pobřeží, což představovalo jedenáctidenní plavbu, byly nyní mnohé z nich vysílány přes Atlantik ke Grónsku, dále do kanadského Halifaxu, odtud podél pobřeží Ameriky do Pernambuca v Brazílii a přes oblast jižního Atlantiku do Freetownu nebo Lagosu. Zdolání této trasy trvalo šest týdnů. V té době byla pro spojenecké